

Vol verwachting klopt ons hart ...

5 december

Het is vandaag 5 december, dat kan u niet zijn ontgaan. De dag waarop in veel Nederlandse huizen pakjes worden uitpakkt: het is Sinterklaasfeest!

Sinterklaas is Sint Nicolaas, de bisschop van Myra. Hij zou in het jaar 342 op 6 december gestorven zijn. Op de vooravond van die datum wordt het feest gevierd. (Het lied 'Sinterklaas is jarig, 'k zet mijn schoen al klaar' klopt dus niet helemaal.) In de katholieke kerk wordt de sterfdag van heiligen, de geboortedag in de hemel, als feest gezien. Men viert dat feest op de vooravond van de sterfdatum. Als verklaring wordt gegeven dat vroeger de nieuwe dag al begon om zes uur 's avonds. In de Bijbel, het boek dat in de kerk als woorden van hoop en toekomst wordt gelezen, lezen we in het eerste hoofdstuk al hoe God zijn schepping beschouwt: Het werd avond en het werd ochtend; dat was de eerste dag. Door het donker uitzien naar het licht. Een mooie gedachte om verder over na te denken.

Echt of waar?

Of Sint-Nicolaas echt bestaan heeft? De historische figuur die model stond voor Sinterklaas werd volgens de overlevering ongeveer 270 na Christus geboren in de havenplaats Patara in Klein-Azië (het huidige Turkije). Zijn Griekse naam Nikolaos betekent zoveel als 'overwinnaar van het volk'. Er gingen wonderlijke verhalen over hem rond. Zo zou de kleine Nikolaos als baby op

woensdag en vrijdag met uitzondering van 's avonds de moederborst hebben geweigerd, omdat hij vastte. Een vroom kind, dat was het. Bij de dood van zijn ouders werd hij schatrijk. Nikolaos zocht manieren om zijn rijkdommen goed te besteden. Zijn drie straatarme buurmeisjes moesten werken als prostitué. Nikolaos verafschuwde dat, wikkelde een klomp goud in een doek en gooide die 's nachts door het raam bij de burens naar binnen (in een of andere hoek ...). Hoe de legende verder gaat en meer over andere goede daden van Nikolaos is te lezen op www.heiligen.net. De verhalen zijn geen geschiedschrijving, maar worden ons voorgehouden als voorbeeld, als hoe het ook kan.

Bisschop

De vrome man werd in Myra geïnstalleerd als bisschop, Nikolaos werd Nicolaas. Er is een kroniek die zegt, dat bisschop Nicolaas ook deelnam aan het beroemde Concilie van Nicea in 325. Het woord 'bisschop' komt van het Griekse episkopos, 'opziener', en een bisschop is in de katholieke kerk een leider en leraar, de herder van een bisdom. De Oud-Katholieke Kerk van Nederland kent twee bisdommen, bisdom Haarlem en aartsbisdom Utrecht. Hilversum hoort bij dat laatste bisdom dat geleid wordt door

aartsbisschop Joris (Vercammen). U kunt hem morgenavond 6 december zien in de eerste aflevering van het EO/IKON-programma De Pelgrim op NPO 2, 23:40 uur (en daarna ook via Uitzending Gemist). Ook de bisschoppen van vandaag dragen tijdens de vieringen liturgische kleding, zoals de mijter, een borstkruis en een mantel, hebben een bisschopsring en een (herders-)staf. (De ring hoort traditioneel om de rechteringvinger, maar vaak draagt Sinterklaas hem links zodat hij met het handen geven niet zo in de weg zit :))

Heilig

Al tijdens zijn leven werd bisschop Nicolaas als goed gezien. Na zijn dood verklaarde de Grieks-Katholieke Kerk hem heilig. Sancta, Sint Nicolaas. In 550 werd de eerste kerk aan hem gewijd in Constantinopel, nu Istanbul. Op de heiligenkalender van de Rooms-Katholieke Kerk staan naast Sinterklaas nog elf andere Nicolaas-heiligen. Het aantal heiligengedachtenisdagen van de Oud-Katholieke Kerk is minder groot dan bij de roomse kerk en er worden geen nieuwe namen toegevoegd. Dat wil niet zeggen dat er geen heilige mensen zijn. Goddank zijn er gelovigen, die door hun leven en getuigenis, moed en heiligheid ons inspiratie en motivatie bieden.

Patroon

In de traditie is Sint-Nicolaas, mede geïnspireerd door de vele legenden, de beschermheilige van onder andere apothekers, bankiers, prostituees, boogschutters, kinderen, ongehuwde vrouwen, kooplieden, studenten, geliefden*, slagers, dieven, moordenaars, piraten. En hij is de schutpatroon van de zeelieden. Veel havensteden, zoals Amsterdam en ook Kampen (Hanzestad), hebben Sint-Nicolaas als beschermheilige. De Grieks-Orthodoxe parochie in Rotterdam heet Agios Nikolaos.

* In de middeleeuwen werden al hylickmakers gebakken. Dit waren koeken van speculaas of taaitaai in de vorm van een vrijer of vrijster. Met zo'n koek kon een jongeling het meisje van zijn dromen laten weten, dat hij van haar hield. Als het meisje de koek aannam, dan was er al veel gewonnen. Meestal werd de verliefde jongeling enkele dagen later na kerktijd op de koffie uitgenodigd. Als de jongen dan het hoofd van de koekvrijer kreeg geserveerd, dan zat hij 'gebakken'. Brak het meisje echter de benen van de koek af, dan kon de jongen 'de benen nemen' (info www.bakkerijmuseum.nl/). De vrijer van speculaas, genoemd naar de Germaanse god van

de liefde Frya, past natuurlijk bij Sint Nicolaas, de patroon van de geliefden. Een mooi recept van de speculaaspop is te vinden op www.lekkertafelen.nl/recepten/de-speculaaspop-oftewel-de-vrijer/.

Bijna kerst

In de weken voor 5 december wordt in spanning en vol verwachting uitgekeken naar het feest van Sinterklaas. Het Sinterklaasjournaal wordt ademloos gevolgd, komen er pakjes en wat zit erin? Wat zal er te lezen zijn in de gedichten en hoe zullen de surprises uitpakken? In de kerk wordt in deze periode advent gevierd. Ook een tijd van verwachting, want het zijn de dagen voor Kerstmis, het feest van de komst van Jezus in onze wereld. Het feest van licht in de duisternis.

Dat is er niet zomaar. Ook wij zijn ons maar al te goed bewust van veel donkerte, van veel wat niet goed is in onze dagen. In groot en in klein onrecht, pijn en angst.

Het werd avond en het werd ochtend. Door het donker uitzien naar het licht. Wie kent niet het verlangen? Het feest van Sinterklaas met samenzijn en het goede delen hoort helemaal bij de feesten van het licht, feesten richting toekomst.

Een gezellige Sinterklaasfeest gewenst!